STARTUPPER

NEWS STARTUPPER MAG

Κρήτη: Το νέο «Silicon Island» της Μεσογείου – Part 1

Η ομάδα του Startupper MAG πραγματοποιεί μια χαρτογράφηση των stakeholders του νησιού αλλά και τις Startups που κάνουν τη διαφορά και ορίζουν το μέλλον της τεχνολογίας και της επιχειρηματικής καινοτομίας για τη χώρα.

Πώς το **ΙΤΕ,** το **Πανεπιστήμιο,** τα **διεθνή R&D hubs** και μια **νέα γενιά Startups** μεταμορφώνουν την **Κρήτη** σε στρατηγικό **κόμβο καινοτομίας**. Η ομάδα του Startupper MAG πραγματοποιεί μια χαρτογράφηση των stakeholders του νησιού αλλά και τις Startups που κάνουν τη διαφορά και ορίζουν το μέλλον της τεχνολογίας και της επιχειρηματικής καινοτομίας για τη χώρα.

Η «αλχημεία» του κρητικού οικοσυστήματος: Το νέο κέντρο βάρους της Μεσογείου

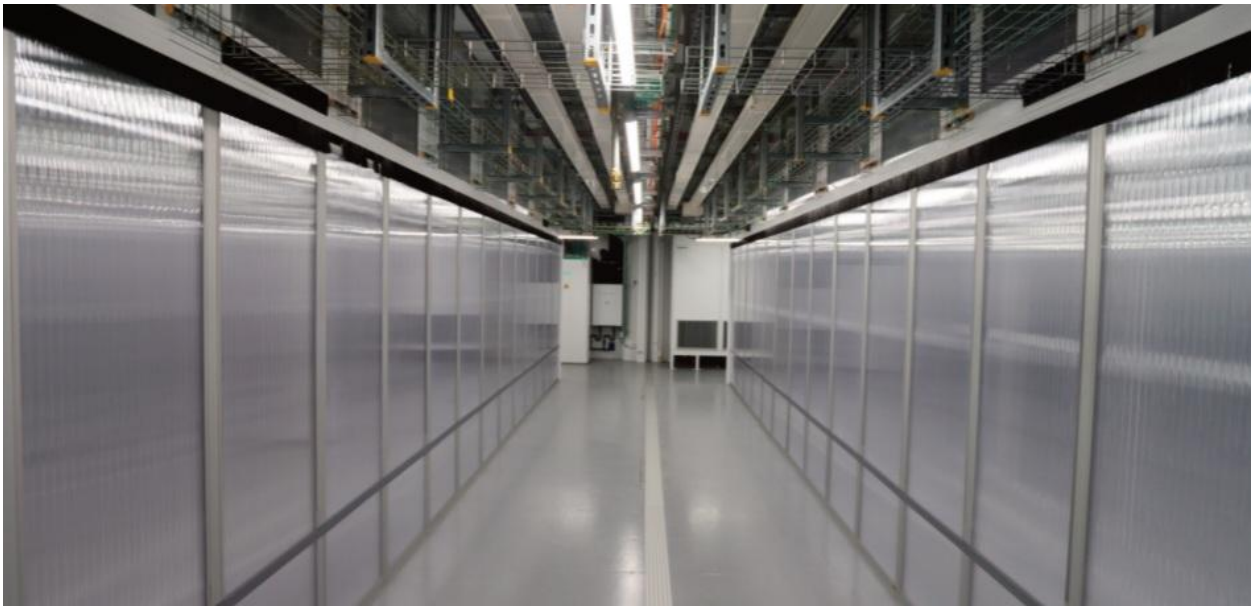
Η Κρήτη δεν αποτελεί πλέον απλώς μια «αναδυόμενη» περιφερειακή εστία καινοτομίας. Το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας εισέρχεται σε μια φάση επιταχυνόμενης ωριμότητας, μετατρεπόμενο σε ένα πολυεπίπεδο, δυναμικό οικοσύστημα που φτάνει σε στρατηγικό σημείο καμπής. Το αφιέρωμα αυτό χαρτογραφεί τους παράγοντες που συνθέτουν τη νέα τεχνολογική ταυτότητα της Κρήτης, η οποία δεν βασίζεται πλέον μόνο στις παραδοσιακές της βιομηχανίες, αλλά σε μια νέα «αλχημεία» που συνδυάζει τρεις κρίσιμους πυλώνες.

Ο πρώτος πυλώνας είναι η **«Πρώτη Ύλη»: η Έρευνα & το Ταλέντο**. Εδώ, η αδιάκοπη παραγωγή έρευνας παγκόσμιας κλάσης από το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) και η νέα, δυναμική «δεξαμενή» ταλέντων από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ) δημιουργούν τη βάση. Η έκθεση Regional Innovation Scoreboard 2025 της Ε.Ε. επιβεβαιώνει αυτή τη δυναμική: η Κρήτη, αν και κατατάσσεται συνολικά ως «moderate innovator», παρουσιάζει αύξηση 13% στις επιδόσεις της σε σχέση με το 2023. Κυρίως, όμως, κατέχει την 1η θέση μεταξύ των περιφερειών της Ε.Ε. σε κρίσιμους δείκτες όπως οι δημόσιες δαπάνες R&D και οι πωλήσεις νέων, καινοτόμων προϊόντων στην αγορά.

Ο δεύτερος πυλώνας είναι η **«Πύλη»: η Στρατηγική Υποδομή**. Το 2025 είναι το έτος όπου το γεωγραφικό πλεονέκτημα της Κρήτης μετατρέπεται σε οικονομικό πλεονέκτημα. Η έλευση πολλαπλών υποθαλάσσιων καλωδίων δεδομένων και η επένδυση-ορόσημο της Digital Realty με

το data center «Heraklion-1» (HER1), μετατρέπουν το νησί σε έναν κρίσιμο κόμβο διακίνησης δεδομένων μεταξύ Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής.

Ο τρίτος πυλώνας είναι το **«Lifestyle» ως «Μαγνήτης Ταλέντων»**. Σε μια παγκόσμια αγορά όπου ο «πόλεμος» για τα κορυφαία τεχνολογικά ταλέντα είναι αδυσώπητος, η Κρήτη μπορεί να κερδίσει το στοίχημα. Η συνειδητή επιλογή διεθνών εταιρειών, όπως η σουηδική Fairlo και η αμερικανική Zededa, να εγκαταστήσουν τα R&D hubs τους στο νησί, αξιοποιεί το παγκόσμιο trend που θέλει τα ταλέντα να αναζητούν υψηλή ποιότητα ζωής, καθιστώντας την Κρήτη το «**Sunshine Hub**» της Ευρώπης.

Αυτή η επιτυχία δεν είναι τυχαία. Είναι το αποτέλεσμα μιας στρατηγικής δεκαετιών, που ξεκίνησε με την ίδρυση του ΙΤΕ και του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου Κρήτης (STEP-C) ήδη από το 1993. Το 2025 είναι η χρονιά που η «φυσική» υποδομή (το HER1) συναντά την «άυλη» υποδομή (το R&D του ΙΤΕ, τα spin-offs) δημιουργώντας έναν *ενάρετο κύκλο* (virtuous cycle). Η ύπαρξη του ΙΤΕ, του STEP-C και των τεχνολογικών εταιρειών (όπως η Novibet) δημιούργησε την τοπική ζήτηση και την τεχνογνωσία που δικαιολόγησε την επένδυση της Digital Realty. Τώρα, αυτή η επένδυση θα μειώσει δραστικά τον χρόνο απόκρισης (latency) και θα αυξήσει εκθετικά τη συνδεσιμότητα, προσελκύοντας έναν νέο κύμα εταιρειών Edge, AI και Cloud.

Παράλληλα, το μοντέλο της Κρήτης αποδεικνύεται ανθεκτικό καθώς είναι *πολυκεντρικό* και *δικτυωμένο*. Σε αντίθεση με μονοκεντρικά hubs, εδώ η καινοτομία ανθεί σε πολλαπλούς πόλους: στο Ηράκλειο (ΙΤΕ, STEP-C, ΕΛΜΕΠΑ), στα Χανιά (Πολυτεχνείο Κρήτης), στο Ρέθυμνο (Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών ΙΤΕ), αλλά και στην ενδοχώρα, με εκπληκτικά παραδείγματα όπως τα κεντρικά γραφεία της Phaistos Networks στις Μοίρες και η έδρα της «cultural tech» startup Androidus στα Ανώγεια. Αυτή η γεωγραφική διασπορά δεν είναι αδυναμία· είναι η απόλυτη απόδειξη δύναμης, καθώς η υψηλή τεχνολογία, η ποιότητα ζωής και η συνδεσιμότητα μπορούν να συνυπάρξουν οπουδήποτε στο νησί.

Οι πυλώνες της γνώσης και της υποστήριξης – Η «μαγιά» της καινοτομίας

Η τεχνολογική έκρηξη της Κρήτης δεν στηρίζεται σε μεμονωμένους παίκτες, αλλά σε ένα δομημένο δίκτυο θεσμικών πυλώνων που παρέχουν έρευνα, ταλέντο, υποστήριξη και εξωστρέφεια.

Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) & STEP-C: Η «Διπλή Έλικα»

Το **Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ)** είναι ο αδιαμφισβήτητος «πατέρας» του οικοσυστήματος. Λειτουργεί ως η πηγή της «βαθιάς τεχνολογίας» (deep tech), των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και, κυρίως, των spin-offs που αποτελούν την αιχμή του δόρατος του νησιού. Η έρευνά του, που καλύπτει από τη μοριακή βιολογία και την πληροφορική μέχρι τα λέιζερ και την παραγωγή ημιαγωγών και την αστροφυσική, προσελκύει συνεχώς διεθνείς συνεργασίες, με πιο πρόσφατο παράδειγμα την ανακοίνωση, τον Οκτώβριο του 2025, της στρατηγικής συνεργασίας με τη γερμανική αεροδιαστημική εταιρεία **OHB Hellas**.

Το **Επιστημονικό & Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης (STEP-C)**, που ιδρύθηκε από το ΙΤΕ το 1993, είναι ο βραχίονας που συνδέει αυτή την έρευνα με την αγορά. Λειτουργεί ως θερμοκοιτίδα, φιλοξενώντας περίπου 40 επιχειρήσεις και παρέχοντας υπηρεσίες για την αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και τη δημιουργία spin-offs. **Το STEP-C επιδεικνύει έντονη δραστηριότητα δικτύωσης και υποστήριξης**, καθώς ο διευθυντής του, δρ Γιώργος Παπαμιχαήλ, ανακοίνωσε πρόσφατα τη δημιουργία του **«Virtual Incubator»**. Παράλληλα, διοργάνωσε την 11η Εκδήλωση Δικτύωσης του Πάρκου, η οποία ήταν αφιερωμένη στην ORamaVR.

Η στρατηγική πίσω από το «Virtual Incubator» είναι κρίσιμη για την κλιμάκωση του οικοσυστήματος. Καθώς η ζήτηση για φυσικό χώρο στο Πάρκο ξεπερνά την προσφορά, η «εικονική θερμοκοίτιδα» επιτρέπει στο STEP-C να κλιμακώσει τις *υπηρεσίες* του (mentoring, σύνδεση με R&D, πρόσβαση σε χρηματοδότηση) σε Startups από όλη την Κρήτη ή και το εξωτερικό, χωρίς να απαιτείται η φυσική τους παρουσία. Αυτό επιτρέπει σε εταιρείες όπως η IONOS ή η Fairlo, που διαθέτουν δικούς τους χώρους, να συνδεθούν και να επωφεληθούν από το δίκτυο του ΙΤΕ.

Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ) & InnoHUB: Η «Νέα Γενιά»

Εάν το ΙΤΕ έχει το «Deep Tech», το **InnoHUB του ΕΛΜΕΠΑ** παράγει το «Επιχειρηματικό Ταλέντο». Λειτουργώντας ως ο κόμβος καινοτομίας και ο «επιταχυντής ιδεών» του πανεπιστημίου, το InnoHUB εστιάζει στην εκπαίδευση φοιτητών και ερευνητών στην εφαρμοσμένη επιχειρηματικότητα, γεφυρώνοντας το ακαδημαϊκό με το επιχειρηματικό περιβάλλον. Το 2025 είναι μια περίοδος πυρετωδών δράσεων για το InnoHUB, με σαφή εστίαση στο AI και την πρακτική εκπαίδευση, διοργανώνοντας μια επιτυχημένη **ημερίδα για το Generative AI**, το διήμερο δικτύωσης **CONNECT 2025** με έμφαση στο AI Factory «ΦΑΡΟΣ», ένα εντατικό bootcamp επιχειρηματικότητας και το **HACKATHON FOR INNOVATION & ENTREPRENEURSHIP 2025.**

Ο ρόλος του ΕΛΜΕΠΑ είναι απόλυτα συμπληρωματικός προς το ΙΤΕ. Εταιρείες όπως η Novibet ή η Fairlo αναζητούν συνεχώς εξειδικευμένους μηχανικούς λογισμικού, AI specialists και.NET developers. Τα bootcamps και τα hackathons του InnoHUB εκπαιδεύουν ακριβώς αυτό το προφίλ ταλέντου. Η συνύπαρξη ΙΤΕ (R&D) και ΕΛΜΕΠΑ (Applied Talent) είναι αυτή που καθιστά το Ηράκλειο ένα πλήρες και ελκυστικό R&D hub.

Περιφέρεια Κρήτης & Innodays: Ο «Ενορχηστρωτής»

Η **Περιφέρεια Κρήτης** έχει αναλάβει τον ρόλο του θεσμικού «Ενορχηστρωτή» και *marketer* του οικοσυστήματος. Μέσω του «**Παρατηρητηρίου Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας**» (ΙΒΟ), λειτουργεί ως «ομπρέλα» που συντονίζει και προβάλλει τους «παίκτες» του νησιού. **Η στρατηγική της Περιφέρειας για το 2025 εστιάζει στην ενοποίηση και την εξωστρέφεια**, δίνοντας δυναμικό «παρών» στη διεθνή **έκθεση BEYOND 2025** με ένα ενιαίο, ομαδικό περίπτερο «Team Crete». Παράλληλα, το ΙΒΟ συμμετέχει ενεργά σε όλες τις εκδηλώσεις καινοτομίας του νησιού ενώ η ναυαρχίδα των δράσεών της, η έκθεση **«Innodays – Η Κρήτη της Γνώσης και της Παραγωγής»**, θα πραγματοποιηθεί **28-30 Νοεμβρίου 2025** στο Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Κρήτης.

Εξειδικευμένα Κέντρα Αριστείας (Vertical Clusters)

Το οικοσύστημα της Κρήτης ωριμάζει αναπτύσσοντας *κάθετους* (vertical) πυλώνες αριστείας σε τομείς όπου το νησί διαθέτει φυσικό πλεονέκτημα.

- **Μεσογειακό Κέντρο Ικανοτήτων Αγροδιατροφής (MACC):** Το «AgriTech» cluster του νησιού. Λειτουργεί ως επιχείρηση διάχυσης καινοτομίας και παρέχει εξειδικευμένη εκπαίδευση, όπως το εντατικό πρόγραμμα για το Horizon**.**
- **Κέντρο Εφαρμογών και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Υγείας (CeHA):** Το «eHealth» cluster, που αποτελεί παραγωγική δραστηριότητα του Ινστιτούτου Πληροφορικής του ΙΤΕ. Το CeHA έχει ήδη εγκαταστήσει λογισμικά που ανέπτυξε σε περισσότερες από 60 μονάδες υγείας στην Ελλάδα. Μέσα στο 2025, το κέντρο έλαβε νέες διακρίσεις και συμμετέχει ενεργά στο ευρωπαϊκό έργο **«Smart HEALTH»**, έναν Ευρωπαϊκό Κόμβο Ψηφιακής Καινοτομίας, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης.

Η διεθνής «ψήφος εμπιστοσύνης» – Τα R&D Hubs που «μετακόμισαν» στην Κρήτη

Το πιο ισχυρό σήμα ωριμότητας για ένα οικοσύστημα είναι η ικανότητά του να προσελκύει ξένες επενδύσεις, όχι απλώς σε πωλήσεις, αλλά σε στρατηγικά R&D hubs. Η Κρήτη, για το 2025, έχει

κερδίσει αυτή την «ψήφο εμπιστοσύνης» από κορυφαίους διεθνείς παίκτες σε υποδομές, cloud, edge computing και αεροδιαστημική.

Digital Realty (Lamda Hellix): Η κομβική υποδομή

Η σημαντικότερη εξέλιξη είναι η έναρξη λειτουργίας του **«Heraklion-1» (HER1)**, του πρώτου carrier-neutral data center στην Κρήτη, από την Digital Realty (μέσω της Lamda Hellix). **Το ορόσημο του 2025 είναι η έναρξη λειτουργίας του**: μετά από μια ταχεία φάση κατασκευής το 2024, το HER1 τέθηκε σε λειτουργία.

Το HER1 είναι σχεδιασμένο να λειτουργεί ως ο κεντρικός κόμβος διασύνδεσης (interconnection hub) για τα μεγάλα, νέα υποθαλάσσια καλώδια που συνδέουν Ευρώπη, Ασία και Αφρική (όπως τα 2Africa, Andromeda, Medusa και Thetis). Η Digital Realty συνεργάζεται ήδη με παρόχους όπως η EXA Infrastructure για να διασφαλίσει τη διασύνδεση αυτή.

Η έναρξη λειτουργίας του HER1 είναι το γεγονός-καταλύτης. Δημιουργεί το φαινόμενο της «βαρύτητας δεδομένων» (data gravity): οι μεγάλοι πάροχοι cloud (AWS, Google, Microsoft), οι εταιρείες περιεχομένου (Netflix, Akamai) και οι πλατφόρμες AI *θέλουν* να βρίσκονται φυσικά όσο το δυνατόν πλησιέστερα σε αυτούς τους κόμβους για να μηδενίσουν το latency. Το HER1 μετατρέπει την Κρήτη από απλό *καταναλωτή* δεδομένων σε κεντρικό *κόμβο διακίνησης* δεδομένων, προσελκύοντας μια εντελώς νέα κατηγορία τεχνολογικών επενδύσεων

ειδικά στα υποθαλάσσια καλώδια, με το 2Africa να είναι ένα από τα μεγαλύτερα καλώδια οπτικών ινών στον κόσμο.

Cisco: Η «έξυπνη» εξαγορά που δημιούργησε ένα R&D Hub στη Κρήτη

Η στρατηγική είσοδος της Cisco στην Κρήτη αποτελεί ένα από τα πιο ηχηρά success stories του οικοσυστήματος. **Τον Αύγουστο του 2023, ο τεχνολογικός κολοσσός ανακοίνωσε την εξαγορά της Code BGP**, μιας εξειδικευμένης εταιρείας που προσφέρει monitoring του πρωτοκόλλου BGP με έδρα την Ελλάδα.

Η Code BGP δεν είναι μια τυχαία Startup· ήταν τεχνοβλαστός (spin-off) του Ινστιτούτου Πληροφορικής (ΙΠ) του ΙΤΕ, που φιλοξενούνταν στη θερμοκοιτίδα του ΕΤΕΠ Κρήτης. Αυτή η εξαγορά, η πρώτη της Cisco σε ελληνική spin-off, οδήγησε αυτόματα στη δημιουργία του δεύτερου γραφείου της Cisco στην Ελλάδα, με έδρα το Ηράκλειο. Ολόκληρη η ομάδα της Code BGP εντάχθηκε στον επιχειρηματικό βραχίονα «ThousandEyes» της Cisco.

Το ορόσημο για το 2025 ήρθε στις 15 Οκτωβρίου, οπότε και το ΙΤΕ καλωσόρισε επίσημα τη Cisco στις εγκαταστάσεις του, ανακοινώνοντας την επίσημη έναρξη λειτουργίας του νέου γραφείου της Cisco στο STEP-C. Η κίνηση αυτή μετατρέπει την Κρήτη σε έναν πόλο έλξης ταλέντων για τη Cisco, αξιοποιώντας την ισχυρή «δεξαμενή» μηχανικών δικτύων που παράγουν το ΙΤΕ και το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Zededa (ΗΠΑ): Υλοποιώντας το «Edge» από το Ηράκλειο

Η Zededa, μια κορυφαία αμερικανική εταιρεία στον τομέα του «Edge Computing Orchestration», διατηρεί ένα νευραλγικό «engineering team» στο Ηράκλειο. Αν και η εταιρεία δεν διαφημίζει τα R&D hubs της, τα ορόσημα του 2025 αποκαλύπτουν την κρισιμότητα της ομάδας: Η Zededa ανακοίνωσε τον **Ιανουάριο του 2025 τον διπλασιασμό των εσόδων της** και των κόμβων (nodes) που διαχειρίζεται για το 2024, μια ανάπτυξη που τροφοδοτήθηκε από την υπογραφή τεράστιων πελατών όπως η **Maersk** και η **SLB (Schlumberger)**. Το κρισιμότερο τεχνολογικό ορόσημο ήρθε με το λανσάρισμα του «Edge Kubernetes App Flows» τον Νοέμβριο του 2025, μιας εξαιρετικά πολύπλοκης νέας πλατφόρμας «Full-Stack Edge Kubernetes» που εστιάζει πλήρως στο «AI at the Edge».

Η ανάπτυξη τόσο απαιτητικών προϊόντων για πελάτες όπως η Maersk, σε συνδυασμό με τον διπλασιασμό της εταιρείας, απαιτεί ένα «skunkworks» R&D hub παγκόσμιας κλάσης. Η ομάδα μηχανικών της Κρήτης, που τροφοδοτείται από το ταλέντο του ΙΤΕ και του ΕΛΜΕΠΑ, είναι προφανώς η ομάδα που αναπτύσσει αυτή την core-IP.

Fairlo (Σουηδία): Το FinTech «Sunshine Hub»

Η περίπτωση της σουηδικής FinTech startup Fairlo είναι το αρχετυπικό παράδειγμα της στρατηγικής «Ποιότητα Ζωής». Η Fairlo «χτίζει το δικό της tech hub στο Ηράκλειο, το οποίο αναπτύσσεται ραγδαία.

Αντί να ανταγωνιστεί για τους πανάκριβους και «σπάνιους» μηχανικούς στη Στοκχόλμη ή το Βερολίνο, η Fairlo χρησιμοποιεί την Κρήτη ως *μαγνήτη ταλέντων*. Προσφέρει σε Έλληνες μηχανικούς (που ίσως αλλιώς να σκέφτονταν το «brain drain») αλλά και σε διεθνή ταλέντα, την ευκαιρία να εργαστούν σε ένα cutting-edge FinTech, απολαμβάνοντας παράλληλα το κλίμα και την ποιότητα ζωής της Μεσογείου. Είναι μια συνειδητή και άκρως επιτυχημένη στρατηγική HR.

IONOS (Γερμανία): Το Cloud στο επίκεντρο του STEP-C

Ο γερμανικός κολοσσός web hosting και cloud, IONOS, αποτελεί μία ακόμα ψήφο εμπιστοσύνης. Ως ορόσημο για το 2024, η εταιρεία (μέσω της οντότητας IONOS-Agridrones) μετακόμισε και εγκαταστάθηκε *μέσα* στο Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης του ΙΤΕ (STEP-C). Για το 2025, η μητρική IONOS Group SE ανακοίνωσε ισχυρές προβλέψεις για αύξηση των εσόδων της στο 30%, μια ανάπτυξη που στηρίζεται και από τα R&D hubs της.

Η απόφαση ενός διεθνούς κολοσσού όπως η IONOS να μπει *φυσικά* στο STEP-C είναι η απόλυτη επικύρωση του μοντέλου ΙΤΕ/STEP-C. Η IONOS δεν χρειαζόταν απλώς «χώρο γραφείου»· επέλεξε να είναι *στην πηγή* του R&D του ΙΤΕ και του ταλέντου. Η ονομασία «Ionos-Agridrones» αποκαλύπτει μια έξυπνη στρατηγική: συνδυάζουν την παγκόσμια τεχνογνωσία τους στο Cloud με το *κάθετο* πλεονέκτημα της Κρήτης στο AgriTech (MACC).

OHB Hellas (Γερμανία): Η Κρήτη στην «τροχιά» του Διαστήματος

Η πιο «βαθιά» τεχνολογικά επένδυση ήρθε στα τέλη του 2025. Η OHB Hellas, ελληνική θυγατρική του γερμανικού γίγαντα «Space Systems» OHB SE, ανακοίνωσε την επέκτασή της στο νησί. **Το κρισιμότερο ορόσημο για το 2025 ήταν η ανακοίνωση, στις 13 Οκτωβρίου 2025, για επέκταση στην Κρήτη με στρατηγική συνεργασία με το ΙΤΕ.**

Η OHB δεν είναι μια εταιρεία software· είναι «Space Systems». Η επιλογή της Κρήτης δεν έγινε για το «lifestyle» αλλά για *καθαρό R&D*. Η OHB έρχεται για να αξιοποιήσει την παγκόσμιας κλάσης τεχνογνωσία του ΙΤΕ, πιθανότατα του Ινστιτούτου Ηλεκτρονικής Δομής και Λέιζερ και του Ινστιτούτου Αστροφυσικής, σε τομείς όπως τα λέιζερ, τα νανοϋλικά και οι κβαντικές τεχνολογίες. Αυτό αποδεικνύει ότι το οικοσύστημα της Κρήτης είναι πλέον αρκετά ώριμο για να προσελκύσει όχι μόνο FinTech και Cloud, αλλά και «βαθύ», σκληρό βιομηχανικό R&D.